

Munasolupunktio ja alkionsiirto

Koeputkihoidossa munasolupunktiolla (OPU eli Ovum Pick Up) tarkoitetaan stimulaatiohoidolla kasvatettujen munarakkuloiden tyhjentämistä. Punktion yhteydessä Fertilitteetilaboratoriossa etsitään munarakkulanesteestä munasolut, jotka hedelmöitetään IVF- eli koeputkihoito- ja/tai ICSI- eli mikroinjektiomenetelmällä. Munasolupunktio tehdään poliklinisesti, joskus harvoin päiväkirurgisesti, jos poikkeuksellisesti tarvitaan nukutusta. Sairaslomatodistus kirjoitetaan yleensä 2 päiväksi.

Valmistautuminen toimenpiteeseen

Toimenpidepäivän aamuna saat syödä kotona kevyen aamupalan, ellei toisin ole mainittu. **Ota esilääkkeeksi parasetamolia 1 g.** Pukeudu toimenpidepäivänä mieluiten rentoihin vaatteisiin ja jätä arvotavarat kotiin.

Saavu poliklinikalla sovittuna aikana. Toimenpiteessä voit olla omissa vaatteissa, laukun voit jättää toimenpiteen ajaksi lukittavaan kaappiin.

Miehen spermanäytteen antaminen, katso ohje [Spermanäyte hedelmöitystä varten](#).

Munasolupunktio

Munarakkulat tyhjennetään emättimen kautta ultraääniohjauksessa. Ennen toimenpiteen aloittamista sinulle annetaan suonikanyylin kautta kipulääkettä sekä tarvittaessa emättimen pohja puudutetaan. Toimenpiteen aikana saat tarvittaessa lisää kipulääkettä. Toimenpide kestää 5–15 minuuttia riippuen munarakkuloiden määrästä.

Toimenpiteen jälkeen

Toimenpiteen jälkeen voit levätä lepäämössä ja saat tarvittaessa kipulääkettä. Kotihoito-ohjeiden yhteydessä kerrotaan löydettyjen munasolujen määrä. Voit kotiutua oman vointisi mukaan. Koska toimenpiteessäsi käytetään suonensisäistä kipulääkitystä, toimenpidepäivänä **et saa ajaa autoa tai muuta moottoriajoneuvoa.** Halutessasi voit käyttää kotiutumiseen Kelataksia.

Punktion jälkeisenä päivänä tulee tieto hedelmöittyneistä munasoluista digihoitopolulle.

Munasolupunktiota edeltävä ja jälkeinen kotihoito

Stimulaatiohoidon loppupuolella munasarjojen turvotuksesta ja koon kasvusta johtuen alavatsan turvotus ja painon tunne lisääntyvät. Lisäksi voit tuntea lievää kipuilua.

Munasolupunktion jälkeen voit tuntea muutaman päivän ajan kuukautiskivun kaltaista kipuilua. Alavatsan turvotus ja painon tunne lieventyvät muutaman viikon sisällä, riippuen stimulaatiovasteesta.

Kivunhoito

Varaa kotiin apteekista ilman reseptiä saatavaa parasetamoli 1g kipulääkettä (maksimiannos 3 g vuorokaudessa). Tulehduskipulääkkeiden käyttöä tulee välttää, koska ne voivat vaikuttaa kohdun limakalvon rakenteeseen.

Liikunta

Ennen toimenpidettä munasarjojen kiertymisriskin vuoksi **vältä aktiivista liikuntaa**. Toimenpiteen jälkeen aktiivinen liikunta on **kiellettyä noin 2 viikon ajan**. Hyvä liikuntamuoto sinä aikana on kävely.

Nesteytys

Runsas nesteen nauttiminen nopeuttaa munasarjojen toipumista. Huolehdi, että juot riittävästi nesteitä noin 3–4 litraa päivässä. Korvaa osa vedestä esimerkiksi kivennäisvedellä, mehulla ja keitoilla.

Foolihappolisä (0.4 milligrammaa eli 400 mikrogrammaa vuorokaudessa)

Suosittelemme foolihapon saannin turvaamista vitamiinivalmisteella. Lisäksi vihreät vihannekset ja täysjyväleivät sisältävät foolihappoa.

Tulehdusriski

Vältä muutaman päivän ajan munasolupunktion ja alkionsiirron jälkeen saunomista, ammekylpyjä, uintia ja yhdyntöjä tulehdusriskin vuoksi.

Alkionsiirto

Alkionsiirto eli ET (embryo transfer) tehdään tavallisimmin 3. tai 5. päivänä munasolupunktion jälkeen. Silloin tiedetään hedelmöittyneiden alkioden määrä ja laatu. Saat tietää käynnillä mahdollisesti pakastettujen alkioden määrän.

Tule alkionsiirtoon virtsarakko täynnä, koska täysi virtsarakko helpottaa alkionsiirtokatettrin laittamista kohdunkaulankanavan kautta kohtuonteloon. Kerrallaan siirretään tavallisesti 1 alkio. Siirron aikana varmistetaan vatsanpeitteiden päältä ultraäänellä alkion asettuminen kohtuonteloon.

Keltarauhashormonihoidon aloitus

Keltarauhashormonihoidon tarkoituksena on varmistaa kohdun limakalvo suotuisaksi alkion kiinnittymiselle. **Aloita keltarauhashormonihoito sinulle annetun ohjeen mukaisesti, katso hoitokaavio. Jatka Keltarauhashormonihoitoa raskauskokeeseen asti.**

- **Lugesteron® 100 milligrammaa, kapselit emättimeen**, annoksella 3 kapselia aamulla ja 3 kapselia, (6 kapselia päivässä). Lääke ei välttämättä sovi pähkinäallergikoille.
- **Crinone® emätinvoide**, annoksella 1 asettimellinen aamulla ja 1 asettimellinen illalla emättimeen (2 annosta vuorokaudessa).
- **Lutinus® 100 milligrammaa, emätinpuikot**, annoksella 1 emätinpuikko aamulla, 1 emätinpuikko päivällä ja 1 emätinpuikko illalla (3 puikkoa vuorokaudessa).
- **Terolut® 10 milligrammaa, tabletit suun kautta**, 1 tabletti aamulla ja 2 tablettia illalla, (3 tablettia vuorokaudessa).
- **Cyclogest® 400 milligrammaa, emätinpuikot**, 1 emätinpuikko aamulla ja 1 emätinpuikko illalla (2 puikkoa vuorokaudessa).

Raskausverikoe ja jatkohoito

Tee raskaustesti virtsasta alkioiän ollessa 16 päivää, saat päivämäärän alkionsiirtokäynnillä.

Kun raskaustesti virtsasta on positiivinen: Käy laboratoriossa verikokeessa Tykslab toimipaikassa (<https://tyks.vihta.com>) tai oman kotikunnan terveyskeskuksessa. Laboratoriolähete on tehty valmiiksi.

- Ota **laboratoriokäynnin jälkeen** yhteys lapsettomuushoitajaan. Sinulle varataan aika raskausultraäänitutkimukseen (8. raskausviikolle).

Jos raskaustesti virtsasta on negatiivinen: Ota yhteys lapsettomuushoitajaan.

- Sinulle varataan aika hoidonsuunnittelua tai jälkitarkastusta varten

Kaikki yhteydenotot voi tehdä Omapolku -palvelun kautta. Lapsettomuusvastaanoton henkilökunta ei ole töissä viikonloppuisin.

Päivystysasioissa lapsettomuuspoliklinikan aukioloaikojen ulkopuolella yhteydenotot puhelin 02 313 1322.